

ถอดบทเรียน

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

จัดทำโดย สำนักงานเกษตรอำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

กรมส่งเสริมการเกษตร

บทนำ

การพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ รวมถึงการถ่ายทอดประสบการณ์จากเกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จไปสู่เกษตรกรรายอื่นอย่างเป็นระบบ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้จัดตั้ง ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ขึ้นในทุก อำเภอทั่วประเทศ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้กลางของชุมชน ที่ส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเรียนรู้เทคโนโลยีการผลิต การจัดการฟาร์มและการตลาดอย่างครบวงจร ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอโคกเจริญ จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรของชุมชน เน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถนำองค์ความรู้จาก ศพก. ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้

สำนักงานเกษตรอำเภอพรเจริญ ได้ทำการถอดบทเรียนและรวบรวมข้อมูลของ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพรเจริญ และข้อมูลของเกษตรกรต้นแบบของศพก. ทั้งในด้าน โครงสร้างการดำเนินงาน กิจกรรมฐานเรียนรู้ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการถ่ายทอดองค์ความรู้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะเป็นแนวทางที่มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรตลอดจนเป็นต้นแบบในการพัฒนา อย่างต่อเนื่องต่อไป

สำนักงานเกษตรอำเภอพรเจริญ

สิงหาคม ๒๕๖๔

+

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ	๑
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	๑
๑.สินค้าหลัก เกษตรผสมผสาน	๑
๒.แปลงเรียนรู้	๑
๓.ฐานเรียนรู้	๓
๔.หลักสูตรการเรียนรู้	๕
๕.การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด	๘
๖.การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.	๙
ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	๑๓
๑.ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการเทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตรพร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่	๑๓
๒.ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต	๑๕
๓.ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:	๑๖
๔.ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์	๑๗
๕.ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน	๒๑
ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน	๒๑
๑.ดำเนินงานถอดบทเรียน๒๑	
๒.กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้	๒๒
๓.ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน	๒๒
ภาคผนวก	๒๓

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ เดือน สิงหาคม พ.ศ ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสมัย สีใส

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ เลขที่ ๑๘๔๕ หมู่ ๑๑ ตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ

โทรศัพท์ ๐๙๔-๘๗๕-๙๑๓๙ .Facebook สมัย สีใส Line สมัยสีใส

๓. เกิด พ.ศ. ๒๕๐๗ ปัจจุบันอายุ ๖๑ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

สถาบันการศึกษา ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอพรเจริญ

คณะ/สาขาวิชา

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๒๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก เกษตรผสมผสาน/ข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๔ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้ที่ ๑ การลดต้นทุนการผลิตข้าว การปลูกข้าวโดยเน้นกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร การใช้
เชื้อราไตรโคเดอร์มา แนะนำการใช้เมล็ดข้าวพันธุ์ดีจากแหล่งที่มีการรับรอง, หวานปุ๋ยพืชสด การใช้เทคโนโลยี

แปลงเรียนรู้ที่ ๒ แปลงเรียนรู้การปลูกพืชอาหารสัตว์พันธุ์ดี

แปลงเรียนรู้ที่ ๓ แปลงเรียนรู้แปลงเกษตรผสมผสาน การปลูกพืชผัก ไม้ผล/มะพร้าวน้ำหอม /ฝรั่ง/ สับประรดปัตตาเวีย/กล้วยหอมทอง และระบบการให้น้ำในแปลง

แปลงเรียนรู้ที่ ๔ แปลงเรียนรู้ด้านปศุสัตว์และประมง

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานเรียนรู้ที่ ๑ ลดต้นทุนการผลิตข้าว การปลูกข้าวโดยเน้นกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร การจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานเน้นการใช้สารชีวภัณฑ์ แนะนำการใช้เมล็ดข้าวพันธุ์ดีจากแหล่งที่มีการรับรอง, การไถกลบตอซังข้าวและหว่านปุ๋ยพืชสด การปลูกพืช GAP เพื่อลดการใช้สารเคมี เปรียบเทียบการทำนาโยนกกล้า, นาดำ, นาหยอด, และนาหว่าน

ฐานเรียนรู้ที่ ๒. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์เคมี/ ปุ๋ยหมักแบบไม่กลับพลิกกอง/น้ำหมักชีวภาพ เน้นการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพโดยใช้ พ.ด.ต่างๆ เป็นตัวเร่งปฏิกิริยาในการหมักซากพืชซากสัตว์ ในการปรับปรุงดิน และการปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน โดยในฐานจะมีการเรียนรู้เรื่องการผสมปุ๋ย การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การตรวจวิเคราะห์ดิน

ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การใช้เทคโนโลยีทางการเกษตร และการเพิ่มมูลค่าสินค้า

ฐานที่ ๔ เศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำบัญชีครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และการจดบันทึกการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง แปลงปลูกผักแบบสวนผสม และการเลี้ยงปศุสัตว์และประมง

ฐานเรียนรู้ที่ ๕ การใช้นำอย่างรู้คุณค่าและการบริหารจัดการน้ำในแปลง

- แปลงสาธิตการวางระบบน้ำหยดในการปลูกพืชเพื่อใช้น้ำให้เกิดประโยชน์
- การบริหารจัดการน้ำอย่างรู้คุณค่า

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๓.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑.๑ การลดต้นทุนและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าหลักของ ศพก.

๑) การลดต้นทุนการผลิต

๒) การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน โดยการนำตัวอย่างดินไปตรวจวิเคราะห์ เพื่อรู้ว่าดินมีธาตุอาหารหลักและธาตุอาหารรองอยู่ในระดับใด แล้วจึงปรับสูตรและปริมาณการใส่ปุ๋ยให้เหมาะสมกับความต้องการของพืช และสภาพดินในแปลงนั้นๆ ซึ่งช่วยให้ลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพ และรักษาสังแวดล้อมอีกด้วย

๓) การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ เพื่อลดการใช้สารเคมี เกษตรกรนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น ชีءหมู ชีءวัว ชีءค่างควา โดโลไมท์ แกลบเผา แกลบดิบ กากน้ำตาล สารเร่งซุเปอร์ พด.๑ ฟางข้าว ชีءเลื่อยน้ำ มาทำเป็นปุ๋ยหมักมาใช้เพื่อลดต้นทุนการใส่ปุ๋ยเคมี และยังเป็น การปรับปรุงบำรุงดินอีกทางหนึ่ง

๔.๑.๒ การยกระดับมาตรฐานคุณภาพสินค้า เกษตรกรมีการยกระดับมาตรฐานคุณภาพสินค้า เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า สร้างมาตรฐาน และสร้างความน่าเชื่อถือ ด้วยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรที่สั่งสมความรู้มา ได้แก่ การลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า การผลิตสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน ผลิตเชื้อรา การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และการทำปุ๋ยชีวภาพใช้เอง เพื่อให้สินค้าหลักของเกษตรกร คือ ข้าว มีคุณภาพที่ดี ปราศจากสารเคมีเจือปน และได้คุณภาพ เป็นที่ยอมรับของตลาด รวมไปถึงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ผ่านมาตรฐานศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน ที่เป็นรายได้ อีกทาง

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๒.๑ เศรษฐกิจพอเพียง

เกษตรกรน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ ๙ มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก โดยอาศัยหลักทางสายกลาง ดำเนินชีวิตแบบไม่เกินไป ไม่ขาดจนเกินไป มีความพอประมาณ มีเหตุผล โดยพิจารณาแต่ละปัจจัยอย่างสมเหตุสมผลตามฐานะและทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่ และการสร้างภูมิคุ้มกัน ให้ตนเองสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ มีการวางแผนในแต่ละกิจกรรมหรืองานที่ทำและพัฒนาตนเองเพื่อหาความรู้มาปรับใช้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถปรับตัวได้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น

๔.๒.๒ เกษตรทฤษฎีใหม่

เกษตรกรมีการแบ่งพื้นที่ทำการเกษตร ตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ คือ นาข้าว ๓๐ เปอร์เซ็นต์ พืชไร่หรือพืชชนิดอื่นๆ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ สระน้ำ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ และที่อยู่อาศัย ๑๐ เปอร์เซ็นต์ โดยมีการจัดการแปลงที่เหมาะสม ใช้หลักเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นแนวทางและนำมาปรับใช้ให้เข้ากับพื้นที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๓.๑ การทำบัญชีต้นทุน

ประธาน ศพก. หลักเป็นครูบัญชีอาสา กรมตรวจบัญชีสหกรณ์อีก ๑ วาระ จึงต้องมีการจัดทำบัญชีต้นทุนของศูนย์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลรายรับรายจ่ายของศูนย์ และยังถ่ายทอดความรู้ไปยังเพื่อนเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรทุกคนเกิดความรู้ ความเข้าใจในการทำบัญชี เพื่อให้ทราบถึงต้นทุนการผลิตและผลกำไรที่ได้รับจากกิจกรรมทางการเกษตร

๔.๓.๒ องค์การเกษตรกร

เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันกับเกษตรกรรายอื่นภายในพื้นที่ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการจัดการและพัฒนากิจกรรมทางการเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อร่วมมือกันในการผลิต การตลาด การจัดการปัจจัยการผลิต การพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในกลุ่ม มีการรวมตัวกันประชุมเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ เป็นช่องทางให้ความรู้ด้านเทคนิคการเกษตร มาตรฐานสินค้า อีกทั้งยังเพิ่มอำนาจในการต่อรองสำหรับการซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการเกษตรได้อีกด้วย

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

- ๑) การลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าหลัก ศพก.
วัตถุประสงค์

๑. เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่ม
๒. เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความสามารถในการจัดการแปลงของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ
๓. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตสินค้าเกษตรหลักให้เกษตรกร
๔. เพื่อขับเคลื่อนศูนย์ ศพก. ให้เป็นต้นแบบการจัดการทรัพยากรการผลิตที่ยั่งยืน

- ๒) เนื้อหาและรูปแบบการถ่ายทอดความรู้ คือ การลดต้นทุนผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

๑. การเลือกพื้นที่ปลูก โดยเลือกพื้นที่มีการปนเปื้อนสารเคมีน้อย และมีระบบน้ำที่เหมาะสม
๒. การเตรียมดิน เตรียมดินโดยการไถกลบตอซังข้าว
๓. การจัดการความอุดมสมบูรณ์ของดิน ใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพที่ผลิตเอง เพื่อเพิ่มธาตุอาหารในดิน

และปรับปรุงโครงสร้างของดิน

๔. การเลือกพันธุ์ข้าวใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีมาตรฐาน

๕. การเตรียมเมล็ดพันธุ์ คัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าวที่สมบูรณ์ แข็งแรง และปราศจากโรคและแมลง
๖. การปลูก ใช้วิธีการปลูกที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ การทำนาหยอด
๗. การจัดการวัชพืช ควบคุมวัชพืชโดยวิธีทางกายภาพ เช่น การไถพรวน หรือการใช้แรงงานคน

ในการถอนวัชพืช

๘. การป้องกันกำจัดศัตรูพืช ใช้วิธีแบบผสมผสาน ผลิตเชื้อรา เพื่อกำจัดศัตรูพืชในแปลงข้าว
๙. การเก็บรักษาข้าวเปลือก เก็บรักษาข้าวเปลือกในสถานที่ที่สะอาด แห้ง และมีการระบายอากาศที่ดี เพื่อป้องกันการเสื่อมคุณภาพของข้าว

๑๐. การสีข้าวเปลือกเป็นข้าวสารจากส่วนที่เหลือจากการจำหน่ายเป็นเมล็ดพันธุ์ โดยใช้อุปกรณ์ที่ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมี และมีการจำหน่ายข้าวสารที่เกิดจากผลผลิตในศพก.

รูปแบบในการถ่ายทอดความรู้ ได้แก่ การเป็นวิทยากร แลกเปลี่ยนประสบการณ์การ และศึกษาดูงานในแปลงที่ผลิต

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

เกษตรกรเป็นประธานคณะกรรมการ ศพก. และสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ระดับอำเภอของอำเภอโคกเจริญ จึงมีบทบาทในการร่วมกำหนดทิศทางการจัดทำแผนการดำเนินงานอยู่แล้ว โดยมีการจัดการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ระดับอำเภอ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงการดำเนินงานของเครือข่ายอย่างเป็นรูปธรรม สามารถใช้ ศพก.เป็นฐานเรียนรู้และเป็นแหล่งองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร รวมถึงร่วมกันสะท้อนปัญหาต่างๆ ด้านการเกษตร ทำการแลกเปลี่ยนข้อมูล และช่วยกันวางแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรร่วมกัน เพื่อเป็นแผนและแนวทางการปฏิบัติภายในระดับอำเภอ

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การทำแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) เกษตรกรซึ่งมีตำแหน่งเป็นประธาน คณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ ได้รายงานผลการดำเนินงานของ ศพก. พร้อมทั้งสะท้อนปัญหา เพื่อแลกเปลี่ยน กับคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ พร้อมรับฟังข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาใช้ ประกอบในการทำ แผนการดำเนินงาน ศพก. ต่อไป โดยมีแผนราย ศพก. ดังนี้

ภาคผนวก 3.2

นาย ชัย ช่าง

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นายสมัย สีใส สินค้าหลัก เกษตรผสมผสาน

จุดเด่น 1. การลดต้นทุนการผลิตข้าว 2. การปรับปรุงบำรุงดินและการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพการผลิตน้ำหมักจุลินทรีย์

[illegible]

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ต.ค.-67	พ.ย.-67	ธ.ค.-67	ม.ค.-68	ก.พ.-68	มี.ค.-68	เม.ย.-68	พ.ค.-68	มิ.ย.-68	ก.ค.-68	ส.ค.-68	ก.ย.-68	
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า	1	ฐาน					1 ม.ค. - 28 ก.พ.									
* การจัดการระบบให้น้ำในแปลงเกษตร																
2.2 การปรับปรุงแปลงเรียนรู้ เรื่อง การลด	1	เรื่อง4														
ต้นทุนการผลิตข้าว																
- คัดเลือกเมล็ดพันธุ์ วิเคราะห์ปริมาณธาตุ NPK ในดิน เตรียมดิน รูปแบบการปลูกข้าว ใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน (ปุ๋ยสั่งตัด) สำรวจติดตามแมลงศัตรูพืช การใช้ปุ๋ยพืชสด (ปอเทือง)									1 มี.ค. - 30 ก.ค.							
2.3 การปรับปรุง/จัดทำข้อมูลประจำ ศพก.	1	เรื่อง4			25 พ.ย. - 30 เม.ย.											
- ข้อมูลพื้นฐานชุมชน																
- ข้อมูลวิชาการ																
- ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร																
2.5 พัฒนาศูนย์เครือข่าย			15,000													
- คัดเลือก/รับรองศูนย์เครือข่าย						28										
- วิเคราะห์ศูนย์เครือข่าย						28										
- ปรับปรุง/พัฒนา ฯลฯ						1 ก.พ.-31 มี.ค.										
2.6 คณะกรรมการ ศพก.			xxxxxx													
- ประชุมคณะกรรมการ ศพก.	12	ครั้ง4			10,17,18	29	18	16	16	20	18	15	6	10	7	
- ติดตามผลการเปลี่ยนแปลงหลังผ่าน																
การถ่ายทอดเทคโนโลยี																
3. การให้บริการของ ศพก.			21,000													
3.1 การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร	12	ครั้ง4	1,000													
3.2 การให้บริการด้านการเกษตร																
3.3 Field Day	1/100	ครั้ง4/ราย	10,000													
- เตรียมการก่อนจัดงาน									10	7						
* ประชาสัมพันธ์									10	7						

[illegible]

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

จากเดิมได้มีการรวมกลุ่มในรูปแบบกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ร่วมกันผลิตปุ๋ยและจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ภายใต้ชื่อกลุ่ม “กลุ่มส่งเสริมอาชีพและพัฒนากิจการเกษตรอำเภอพรเจริญ” และต่อมาในปี ๒๕๕๗ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรมีนโยบายเรื่องการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ขึ้นเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชนและเห็นว่าพื้นที่ที่มีความพร้อม มีความเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวมและที่สำคัญเป็นเกษตรกรต้นแบบในเรื่องการทำนามีความรู้ความสามารถและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนและพัฒนากิจการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ จึงคัดเลือกที่แห่งนี้เป็น ศพก. หลักของอำเภอพรเจริญ โดยกิจกรรมหลักของศพก.แห่งนี้เป็น การผลิตข้าวคุณภาพและประยุกต์ใช้วิธีการลดต้นทุนและการผลิตปุ๋ยไว้ใช้เองและการปรับปรุงดินตามคำแนะนำจาก สำนักงานพัฒนาที่ดินบึงกาฬ ทำให้ผลผลิตที่ได้ สามารถประกวดได้รางวัลในระดับจังหวัด ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ ๑๒ ไร่ ซึ่ง หลังจากนั้นก็มีหน่วยงานราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำกิจกรรมต่างๆ มาสนับสนุน ศพก.แห่งนี้ ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมการข้าว กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร ฯลฯ จนทำให้ ศพก.แห่งนี้มีกิจกรรมทางการเกษตรที่หลากหลาย มีหลักสูตรเรียนรู้และสถานีเรียนรู้ไว้ให้บริการแก่เกษตรกรในพื้นที่ต่อไป

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

จากพื้นที่ปลูกข้าวซึ่งเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกข้าวปานกลาง (S๒) ทำให้เป็นโจทย์ที่ท้าทายในการปรับปรุงพื้นที่นาและแปลงเกษตร ให้มีความอุดมสมบูรณ์และเป็นแบบอย่างให้แก่เกษตรกรในพื้นที่

๑.๒ รายละเอียดของการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

เกษตรกรมีการนำหลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การทำเกษตรแบบผสมผสาน และการบริหารจัดการแปลง โดยเกษตรกรมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ดำเนินการลดต้นทุนการผลิตโดย ทำปุ๋ยหมักชีวภาพใช้เอง ทำการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

๑) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การลดต้นทุนการผลิต จากการศึกษาข้อมูลของการลดต้นทุนการผลิต พบว่าการลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตรเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเกษตรกรในการเพิ่มผลกำไรและแข่งขันในตลาดได้ดีขึ้น ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การใช้เทคโนโลยี การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน การจัดการปุ๋ยและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ การเลือกใช้พันธุ์พืชที่เหมาะสม และการลดการใช้สารเคมี

และนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนในครอบครัว และชุมชน อีกทั้งนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการทำเกษตรด้วย

ทำเกษตรแบบผสมผสาน เป็นการทำเกษตรหลายประเภทในพื้นที่เดียวกัน โดยเชื่อมโยงกิจกรรมเกษตรต่างๆ อย่างมีระบบ เพื่อให้ทรัพยากรหมุนเวียนและใช้ประโยชน์ได้สูงสุด เช่น ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา

ทำปุ๋ยหมัก ฯลฯ เกษตรกรทำการศึกษา เรียนรู้และนำมาปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเอง โดยผ่านการทดลองลงมือทำด้วยตนเองจนหาวิธีที่เหมาะสมกับตนเองได้มากที่สุด

การบริหารจัดการแปลง เกษตรกรมีการวางแผนและดำเนินงานในการใช้พื้นที่เพาะปลูกหรือทำการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งด้านผลผลิต รายได้ และความยั่งยืนของทรัพยากร โดยเน้นการจัดระเบียบพื้นที่และกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๓) การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ก่อนทำการเกษตรใดๆ เกษตรกรมีการนำตัวอย่างของดินในแปลงที่จะเพาะปลูก ไปทำการวิเคราะห์ธาตุอาหาร เพื่อใส่ปุ๋ยบำรุงตามค่าวิเคราะห์ดิน เป็นการลดการใช้สารเคมี และลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตรอีกวิธีหนึ่งที่เกษตรกรทำแล้วเห็นผลจริง

การทำปุ๋ยหมักชีวภาพใช้เอง โดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ ขี้ไก่ ขี้หมู ขี้วัว โดโลไมท์ แกลบเผา แกลบดิบ กากน้ำตาล สารเร่งซุเปอร์ พด.๑ กากอ้อย (ขี้คัก) น้ำ โดยนำทุกอย่างมาผสมกัน หมักให้ได้ทีใส่ในภาชนะปิด เมื่อถึงเวลาจึงนำไปใช้กับพืชผลของตนเอง เพื่อปรับปรุงสภาพดินและบำรุงดิน ให้มีคุณภาพต้านทานต่อโรคและแมลงและการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาทำเป็นปุ๋ยหมัก

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๕.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) .กล้วยน้ำว้า..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑.....งาน-วา)

๑.๒) หนุ่ยในลิ้น..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒.....(ไร่)

๑.๓) มะพร้าว น้ำหอม..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑.....(ไร่)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลาตูก..... จำนวน.....๓.....(กระชัง.)

๒.๒) .ปลากินพืช..... จำนวน.....๑.....(บ่อ..)

๒.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) กระบือ .. จำนวน.....๕.....(ตัว)

๓.๒) เป็ดเนื้อ ... จำนวน...๒๐..... (ตัว)

๓.๓) สุกรพื้นเมือง.. จำนวน. ๑๐..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) ปุ๋ยหมัก..... จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒) ปุ๋ยคอก..... จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑)เมล็ดพันธุ์..... เป็นเงิน.....๓๕๐.....บาท/ไร่

๑.๒)เตรียมดิน..... เป็นเงิน.....๗๐๐.....บาท/ไร่

๑.๓)หว่านปุ๋ย+ฉีดยา..... เป็นเงิน.....๑๐๐.....บาท/ไร่

๑.๔)เก็บเกี่ยว..... เป็นเงิน.....๗๐๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๑,๘๕๐.....บาท/ไร่

รายได้๗,๒๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรายแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ผักสวนครัว.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๒๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....กล้วย/ฝรั่ง/มะพร้าว.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ..... ๑๐๐๐.....บาท/สัปดาห์

- ๓) รายได้รายเดือน (ได้รายได้จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....อย่างพารา.....
เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๖,๐๐๐.....บาท/เดือน
- ๔) รายได้รายปี (ได้รายได้จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ข้าว(เมล็ดพันธุ์).....
เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๑๒๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

จากการทำการเกษตรที่ผ่านมา ทำให้เกิดประโยชน์มากมายทั้งต่อตนเอง ได้แก่ เกิดความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพทางการเกษตร ทำให้รู้เท่าทันสถานการณ์ด้านการผลิตพืช และสร้างรายได้ในครัวเรือนสำหรับการเลี้ยงชีพ ต่อเกษตรกรรายอื่น ได้แก่ สามารถเป็นแบบอย่างในการนำหลักวิชาการและเทคโนโลยีนวัตกรรมด้านการเกษตรมาปรับใช้เพื่อให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพ และประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อชุมชน ได้แก่ เป็นตัวอย่างที่สามารถสร้างรายได้ สร้างอาชีพ ให้แก่คนชุมชนได้ ส่งผลให้เกิดการรวมกลุ่มกัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนต่อไป

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การทำปุ๋ยไม่กลับกองสูตรวิศวกรรมแม่โจ้ คือ การทำปุ๋ยที่เป็นการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ เช่น เศษใบไม้ ใบหญ้า ฟางข้าว ร่วมกับมูลสัตว์ ให้กลายเป็นปุ๋ยหมัก โดยไม่มีการกลับกองปุ๋ย แต่ใช้เวลาให้การย่อยสลายสมบูรณ์ด้วยการรักษาความชื้น ซึ่งการทำปุ๋ยไม่กลับกองสามารถช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ลดมลภาวะและก๊าซเรือนกระจก เนื่องจากการใช้เศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาหมักแทนการเผา ช่วยลดการปล่อยฝุ่น PM_{2.5} และก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งมีผลต่อคุณภาพอากาศและปัญหาหมอกควันในหลายพื้นที่ของประเทศไทย และสามารถฟื้นฟูโครงสร้างดิน ช่วยให้ดินอุดมสมบูรณ์ เพราะปุ๋ยหมักที่ได้จะช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินร่วนซุย อุ้มน้ำได้ดี เพิ่มการดูดซึมธาตุอาหารของพืช และลดการใช้สารเคมีได้อีกทาง

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

กิจกรรมทางการเกษตรที่เกิดขึ้นในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร สามารถอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างหลากหลาย ได้แก่ กิจกรรมการทำสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน ผลิตเชื้อรา เพื่อกำจัดศัตรูพืชในแปลงข้าว/แปลงผัก เป็นการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบบูรณาการ ซึ่งเป็นวิธีการจัดการศัตรูพืชที่เน้นการใช้หลายๆ วิธีร่วมกัน เพื่อลดความเสี่ยงจากศัตรูพืช โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของมนุษย์ให้น้อยที่สุด เน้นการควบคุมศัตรูพืชด้วยการใช้สิ่งมีชีวิต หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี มีการวิเคราะห์สภาพของดินก่อนเพื่อให้สามารถใช้สารเคมีได้อย่างตรงจุดและน้อยที่สุด ผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพใช้เอง ทำให้สามารถลดการใช้สารเคมี ใช้สารที่สังเคราะห์มาจากธรรมชาติ อีกทั้งยังสามารถลดต้นทุนการผลิตได้อีกด้วย

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

เนื่องจากเกษตรกรเป็นประธาน ศพก. ทำให้ทราบข้อมูลพื้นที่ในการทำเกษตรต่างๆ เช่น สภาพพื้นที่ภายในอำเภอ ตำบล ช่วงการระบาดของของโรคและแมลงของแต่ละช่วง แต่ละพื้นที่ และราคาสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่เกษตรกรนำไปจำหน่าย เพื่อรายงานข้อมูลให้แก่หน่วยงานภาครัฐทราบ เพื่อวางแผนทางการแก้ไขปัญหาและสถานการณ์ด้านการเกษตรในพื้นที่ได้ สามารถเป็นเกษตรกรต้นแบบในการปลูกข้าวได้ และยังสามารถขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ ได้

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

เกษตรกรได้ใช้พื้นที่ใน ศพก. เป็นพื้นที่ขยายองค์ความรู้สู่ชุมชนและสังคม เน้นการแบ่งปัน ประสบการณ์จริง ถ่ายทอดความรู้ที่ใช้ได้จริง และส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเป็นวิทยากรให้ความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำเกษตรกับเกษตรกรในชุมชนและผู้สนใจทั่วไป

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึง การรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

เกษตรกรได้เข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน ประชุมคณะกรรมการ ศพก. และแปลงใหญ่ เพื่อร่วมแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่ รวมถึงให้คำปรึกษา คำแนะนำในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรนำไปปรับใช้ในแปลงของตน รวมถึงเป็นผู้นำในการริเริ่มทำกิจกรรมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในชุมชน

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

เกษตรกรได้ให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรมาเผยแพร่ความรู้ ข้อมูล เทคนิค เทคโนโลยี และข่าวสารต่างๆ ให้เกษตรกรได้รับทราบและวางแผนรับมือได้ทัน เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงในแปลงของตน

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ช่องทางที่ใช้ในการขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร คือ การประชุมภายในหมู่บ้าน และประชุมคณะกรรมการ ศพก. และกลุ่มแปลงใหญ่ โดยเกษตรกรได้นำข้อมูล ข่าวสาร เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรที่ทันสมัย ข่าวการระบาดของศัตรูพืช รวมถึงสภาพภูมิอากาศในระยเวลานั้นๆ มาปรึกษา และหารือกับกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อหาทางแก้ไข และพัฒนาภาคการเกษตรของอำเภอให้มีคุณภาพ

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เกษตรกรหลายรายนำข้อมูล ข่าวสาร เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรที่ทันสมัย ข่าวการระบาดของศัตรูพืช รวมถึงสภาพภูมิอากาศในระยเวลานั้นๆ ไปปรับใช้ในแปลงของตนแล้ว ประสบผลสำเร็จ แต่ก็มีหลายรายที่ทำไม่สำเร็จ เนื่องจากข้อจำกัดบางอย่าง เช่น ขนตอนหรือวิธีการยุ่งยาก ซับซ้อน ไม่มีเวลามากพอในการทำการเกษตร จึงต้องล้มเลิกความตั้งใจในการปฏิบัติไป เป็นต้น

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่
เกษตรกรมีบทบาทในการร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ เอกชนหรือเครือข่าย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ การผลิต การตลาด หรือการบริหารจัดการภาคเกษตรในพื้นที่ของตนเองอย่างมีส่วนร่วม โดยเป็นกระบอกเสียงในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข่าวสารด้านการเกษตรอย่างสม่ำเสมอ

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ในส่วนของการเป็นประธาน ศพก. นั้นเกษตรกรมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) โดยทำหน้าที่ร่วมกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรในชุมชน ประสานงานและสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ และส่งเสริมการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาและแนะนำด้านการเกษตร

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน จากที่ต้องการพัฒนาและฟื้นฟูสภาพดินให้อุดมสมบูรณ์ จนสามารถทำการเกษตรได้อย่างชำนาญ อาชีพการเป็นเกษตรกรรวมถึงการดำเนินงานเป็น ศพก. สร้างความภาคภูมิใจให้กับตัวเกษตรกรได้เป็นอย่างมาก เพราะจากคนที่ทำการเกษตรไม่เป็นเลยจนสามารถทำการเกษตรได้อย่างชำนาญ ต้องผ่านความยากลำบาก ปัญหาต่างๆ ที่กระทบ ส่งผลให้อยากเลิกทำการเกษตรหลายครั้ง แต่ก็ยังคงอดทนทำจนสำเร็จ เมื่อมองย้อนกลับไปแล้วพบว่าตัวเกษตรกรเองสามารถผ่านอุปสรรคต่างๆ มาได้ เมื่อทำสำเร็จแล้วจึงทำให้เกิดความภาคภูมิใจในอาชีพและการเป็น ศพก. เป็นอย่างมาก

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

เกษตรกรมีความเป็นผู้นำในด้านการเกษตรค่อนข้างสูง เนื่องจากมีการยอมรับและพร้อมเรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ มาปรับใช้กับตนเอง และเป็นผู้นำทางด้านการเพิ่มมูลค่าสินค้า เช่น การแปรรูปข้าวเพื่อจำหน่าย

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

เมื่อมีการจัดประชุม หรือการร่วมงานต่างๆ ของหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ จะเข้าร่วมการประชุมทุกครั้ง เพื่อรับฟัง และให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม รวมถึงงานเทศกาล หรืองานประจำปีของหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ก็จะเป็นแกนนำและเข้าร่วมทุกครั้ง เพื่อสนับสนุนให้งานผ่านไปด้วยดี

เสียสละพื้นที่ทำการเกษตรของตนเอง เพื่อให้เป็นสถานที่ส่วนรวม สำหรับใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ เพื่อเป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชนและเกษตรกรที่สนใจ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“มุ่งมั่น ตั้งใจ เรียนรู้ ลงมือทำ”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑. นางวิไลย์ นันทา	ตำแหน่ง เกษตรอำเภอพรเจริญ
๒. นายวรุฒน์ วงศ์อำมาตย์	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๓. นายเชื้อนเพชร พิมหาญ	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๔. นางจริญญา ผงพิลา	ตำแหน่ง เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑. ประชุมคณะทำงานวางแผนการถอดบทเรียน

๒. จัดเตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล โดยเครื่องมือที่นำมาใช้ ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) และใช้ Mind Map ในการบันทึกข้อมูล

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

๑. เวลาว่างของเจ้าหน้าที่และเกษตรกรไม่ตรงกัน เนื่องจากมีภารกิจที่แตกต่างกัน

ภาคผนวก

